

Nr 62.

Av herr vice talmannen **D. Persson** om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i visst avseende av gällande bestämmelser om rösträtt å kyrkostämma.

I sammanhang med den begränsning av den kommunala rösträtten, som beslutades av 1901 års Riksdag, och vilken begränsning var olika för stad och land, infördes i 7 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd särskilt stadgande om huru förfaras skulle med röstberäkningen, därest stads- och landsförsamling helt eller delvis voro förenade till gemensam kyrkoförsamling. Och till ledning för beräkning av röstetalen i berörda avseende utarbetades en särskild formel, som bifogades nämnda paragraf.

Efter den genomgripande förändring av den kommunala rösträtten, som genomfördes vid 1907 års riksdag och trädde i kraft den 1 januari 1910, är emellertid ovannämnda bestämmelse icke längre ägnad att verka reglerande av röstetalen mellan stads- och landsförsamling, där dessa bilda gemensam kyrkoförsamling, varför en ändring i det avseendet är av behovet påkallad.

Det förhåller sig nämligen så, att en inkomst av 2,000 kronor på landet ger allenast 12 röster, men en likadan inkomst i stad ger 20 röster.

I kyrkostämmoförordningens § 6 stadgas, att »vid omröstning följes, på landet, vad för kommunalstämma och, i stad, vad för allmän rådstuga stadgat är i avseende på röstberäkning samt rösträtts utövning och överlåtande på annan person».

De två borgerliga kommunernas medlemmar äga sålunda att i den gemensamma kyrkliga kommunen utöva rösträtt i enlighet med den för respektive borgerliga kommun gällande röstlängd. Resultatet härav blir

emellertid, att en medlem av stadskommunen, som röstar för en inkomst av 2,000 kronor, får åtta röster mera än en medlem av landskommunen med lika inkomst.

Det framgår dock tydligt såväl av förarbetena till 1901 års kommunala rösträttsreform som av samma års lagutskotts utlåtande, att lagstiftarens mening varit, att, när stads- och landskommun bildade gemensam kyrklig kommun, rösträtten skulle vara lika för båda dessa kommuners medlemmar, och det finnes intet som tyder på, att någon annan uppfattning i detta avseende sedan dess inträtt. Det torde sålunda ha berott på förbiseende vid genomförande av 1907 års rösträttsreform, att nödiga stadganden till ledning vid röstberäkning i nu berörda avseende icke då infördes i förordningen.

Olägenheterna med röstberäkningen då två borgerliga kommuner äro förenade till gemensam kyrklig kommun äro inte begränsade allenast till det fall, då stads- och landskommun äro förenade, utan även då de båda borgerliga kommunerna hava samma röstgrund, såsom förhållandet är med köpingar och landskommuner, blir resultatet med nuvarande stadganden mycket otillfredsställande, att inte säga orättvist.

Ett par exempel torde vara nog för att visa riktigheten av detta mitt påstående. Vi antaga, att från landskommunen A har avskilts en köping B och att dessa båda kommuner ha sin särskilda kommunalförvaltning och sina egna röstlängder, men bilda gemensam kyrkoförsamling eller kyrklig kommun. Inom kommunen A är en person taxerad för en inkomst av 2,000 kronor och får därför enligt 11 § i gällande kommunalförordning 12 röster, samma person är likaledes taxerad för lika inkomst inom köpingen B och får även där 12 röster, sålunda sammanlagt 24 röster. En annan person åter är taxerad för 4,000 kronor i endera av dessa kommuner och får endast 16 röster. Inom den kyrkliga kommunen ha dessa båda personer följaktligen 4,000 kronors inkomst, men den förre får 24 röster, under det den senare åter får allenast 16 röster. Att detta är en oegentlighet torde knappast kunna bestridas. Ty då dessa två personer inom den kyrkliga kommunen hava lika inkomst och på grund därav måste betala lika stor skatt, borde de väl också tillerkännas lika rösträtt.

En annan stor olägenhet med nuvarande bestämmelse och som strider mot kommunalförfattningens grundprincip är den, att, såvitt jag kan förstå, ingenting hindrar att en person inom kyrkoförsamlingen skulle kuuna tilläggas ända till 80 röster, därest han nämligen har 40 röster

inom vardera av de borgerliga kommuner, som äro förenade till gemensam kyrklig kommun.

Att detta är i strid med kommunalförfattningens både anda och mening är ju tydligt och påkallar med nödvändighet snar rättelse. Hur denna lämpligast kan ske, tilltror jag mig icke att avgöra. Det förefaller mig dock, som om den ursprungliga lydelsen 7 § hade i kyrkostämmoförordningen den 21 mars 1862 skulle kunna tjäna till god ledning i det avseendet. Ty däri stadgades nämligen, att särskild röstlängd för den gemensamma kyrkoförsamlingen skulle upprättas, och det synes mig, som om ett fullt tillfredsställande resultat på annat sätt knappast står att vinna.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att Riksdagen behagade i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd,

att, där stads- och landsförsamling eller delar därav äro förenade till gemensam kyrklig kommun, de då skola tilläggas lika röstvärde för lika inkomst;

att röstägande med lika inkomst inom kyrkliga kommunen tilläggas lika röstetal; och

att inom den kyrkliga kommunen ingen må utöva rösträtt för mer än 40 röster.

Stockholm den 27 januari 1914.

D. Persson i Tällberg.

I motionen instämmer:

Eskils Hans Hansson.